

prof. MUDr. Hugo Keszler

(1916–1994)

Prof. MUDr. Hugo Keszler byl mezinárodně známý lékař a humanista. Po druhé světové válce se vzdělával v anesteziologii ve Švédsku a stal se prvním primářem anesteziologie v novém Institutu klinické a experimentální chirurgie v Praze, spoluzakladatelem anesteziologie a intenzivní medicíny v Československu a spoluvůrcem prvního systému mobilních ambulancí jednotek intenzivní péče na světě. V roce 1964 inicioval vznik první nemocniční JIP ve východní Evropě. V roce 1968 emigroval přes Kanadu do Pittsburghu. Je po něm pojmenovaná cena ČSARIM za nejlepší práci publikovanou v oboru anesteziologie a intenzivní medicína v časopise s IF.

H. Keszler se narodil 20. 5. 1916 v Bratislavě, a během 2. světové války se naučil ve Švédsku podávat anestezii, které se dále věnoval po návratu do Československa. Prvním místem jeho působení se stala nemocnice Na Bulovce, ale hlavním místem jeho působení byl nově založený pražský Ústav klinické a experimentální chirurgie (ÚKECH, dnešní IKEM), kde se stal vedoucím anesteziologem. Spolu s Ladislavem Démantem byl autorem narkotizačního přístroje DK (Démant-Keszler). Díky postavení IKEMu se mohl osobně zúčastnit založení světové anesteziologické organizace ve Scheveningenu a 1. světového resuscitačního kongresu pořádaného ve Stavangeru A. S. Laerdalem. Zde byly poprvé stanoveny celosvětově doporučené zásady resuscitace i v terénu a zde se blízce seznámil s Peterem Safarem. Jeho hlavní zásluha spočívá v tom, že na popud Bořivoje Dvořáčka, který se vrátil ze stáže v Kodani, spolu s dalším anesteziologem z ÚKECH, Efimem Racenbergerem, založil první resuscitační jednotku nejen v Československu, ale v celém tzv. východním bloku (viz dále).

H. Keszler je znám pro svoji výzkumnou a inovativní činnost, kterou začal před svojí emigrací již v Československu. Týkala se edému mozku, kardiopulmonální resuscitace, hemoragického šoku a – spolu s Miroslavem Klainem – vysokofrekvenční ventilace. Jeho pionýrská činnost v oboru anesteziologie a resuscitace byla oceněna v roce 1950 a 1960 medailí za zásluhy o rozvoj. Anesteziologická skupina ÚKECH se dlouhodobě zabývala problematikou resuscitace a úzce spolupracovala s Peterem Safarem. V roce 1961 H. Keszler napsal první učebnici resuscitace u nás. O myšlence vytvořit jednotku centrální resuscitační péče podle skandinávského modelu, kde by byli soustředěni všichni pacienti vyžadující trvalou umělou plicní ventilaci a intenzivní péči místo jejich decentralizovaného umístění v zařízeních, která k tomu nebyla vybavena

prof. MUDr. Hugo Keszler

(1916–1994)

ani přístrojově, ani personálně, se začalo uvažovat od roce 1959. V roce 1962 byla zřízena při katedře chirurgie Ústavu pro doškolování lékařů subkatedra anesteziologie, jejímž prvním vedoucím se stal doc. MUDr. Hugo Keszler, CSc. Díky zvláštnímu postavení ÚKECH se skupině kolem H. Keszlera podařilo ideu realizovat v adaptovaných prostorách v Nemocnici Na Františku a jednotku otevřít 15. 2. 1965. Šlo o první lůžkové resuscitační oddělení. Kapacita byla 14 monitorovaných lůžek vybavených ventilátory Bird a Engstroem, jednotka již tehdy měla rádiové spojení se zdravotnickou záchrannou službou a sloužila nejen pacientům z Prahy, ale z celých Čech a Moravy. Jednotku tvořil jeden velký sál, který mohl být rozdělen přenosnými přepážkami. Organizačně a metodicky bylo ARO Na Františku součástí anesteziologického oddělení ÚKECH (Ústavu klinické a experimentální chirurgie), což bylo první vědeckovýzkumné a výukové anesteziologické pracoviště u nás. Šéfem anesteziologie byl doc. MUDr. Hugo Keszler, vedoucím lékařem resuscitačního oddělení doc. MUDr. Efim Racenberg, další členové týmu byli MUDr. Pavel Maiwald, MUDr. Petr Markalous, MUDr. Karel Zítka a MUDr. Miloš Šikola. Ačkoli na tomto oddělení pracovali anesteziologové, žádný z nich se neúčastnil podávání anestezií, ale pracoval pouze u lůžka. Probíhalo zde i postgraduální vzdělávání lékařů. Indikací k přijetí na lůžkové resuscitační oddělení byly stavy provázené dechovou insuficiencí jakékoliv etiologie. Nejčastěji to byly těžké akutní intoxikace (léky, svítiplynem), neuroinfekce (encefalitidy, polyradikuloneuritidy, ještě se vyskytoval i tetanus). Pacienti byli přijímáni jak přímo z terénu, tak z odborných oddělení z celé republiky. Oddělení s jeho 14 lůžky bylo pochopitelně plně vytíženo, i když nemohlo svou kapacitou pokrýt celou potřebu akutních resuscitačních lůžek.

Dr. Keszler emigroval v roce 1969 přes Kanadu do Pittsburghu, kde pokračoval ve své práci, klinický, ale i experimentální výzkum v IKEM po jeho emigraci převzal Ladislav Hess. Hugo Keszler dosáhl vysokých ocenění za svoji práci i v zahraničí. Byl jmenován čestným profesorem anesteziologie a resuscitační péče (Anesthesiology and Critical Care Medicine) na University of Pittsburgh Medical Centre a v roce 1990 získal nejvyšší ocenění University v Pittsburghu. Za svého amerického pobytu nezapomněl na ČSR, organizoval sbírky mezi českými anesteziology na západě k nákupu odborné literatury, kterou pak zasílal do původní vlasti. Tragicky zemřel na následky dopravní nehody ve věku 78 let. Jeho smrt následovala po autonehodě v červenci 1994, při níž Dr. Keszler utrpěl

prof. MUDr. Hugo Keszler

(1916–1994)

poranění krční míchy a zůstal kvadruplegikem a byl odkázán na umělou plicní ventilaci. Když už byla veškerá naděje na alespoň částečné uzdravení pryč, požadoval právo na smrt.

Zpracoval J. Málek

Zdroje:

Safar P, Klain M, Keszler M. In Memoriam: Hugo Keszler, MD May 20, 1916-August 19, 1994. *Critical Care Medicine* 1995;23(4): 622

Pokorný J, Bohuš O. a kol. *Anesteziologie a resuscitace v České a Slovenské republice na cestě k oborové samostatnosti*. Pražská vydavatelská společnost, 1996

Pokorný J. O výzkumné činnosti v oboru anesteziologie a resuscitace v druhé polovině dvacátého století. *Anest. intenziv. Med.*, 19, 2008, č. 3, s. 171-176

Pokorný J. Poselství anesteziologům. *Anest. intenziv. Med.* 2011;22(6):349-354.

Neuwirthová H. Padesáté výročí založení ARO ÚKECH v Praze Na Františku. *Anest. intenziv. Med.*, 26, 2015, č. 3, s. 178–179

Málek J. Portréty Hugo Keszlera a Zdeňka Kalendy, průkopníků oboru. *Anest. intenziv. Med.* 2013;24(4):299-300.

